

LXXVII.

1791. szept. 1. Kíssáros.

A kíssárosi unitárius egyház temploma és templomkastélya kijavíttatásához Thorotzkay Mihálytól vasat kér.

Méltóságos Úr és Méltóságos Asszony,
Jó Méltóságos Urunk és Asszonyunk!

Még 1499-ben fundáltatott és 1695-ben megújított *kíssárosi* templomunknak fundamentumai és köfalai nagyon megbomolván és romolván, s e mián szintén beléjárhatatlanságra is jutván, ezelőtt néhány esztendővel, nagyon megbomlott és romladozott kastélyunkot pedig a múlt ősszel jó Istennek segedelme által rész szerént ecclesiánk, rész szerént különös magunk költségeinkkel megépítvén és újítván, a szükség kénszerít, hogy megírt templomunkat új fedél alá, új gerendákra, szarvazatokra és zsendely alá vegyük, melynek haladéka káros és veszedelmes; kastélyunkhoz ragadott egyik köbástyát feljebb magasztaljuk, ezt is új szarvazat és fedél alá vegyük, amint-hogy ács és kőműves pallérokkal megnézetvén és elintéztetvén, felvetették és ítélték a költséget a gyalog műveseken és vecturázásokon kívül 1000 Rh. forintokra; nevezetesen a vasat intézték 10 mázsára. Mint-hogy pedig ecclesiánk az írt nevezetes költségek mián a fundusból kifogyott, az ecclesia tagjai pedig az elmúlt szűk időkből nagyon meggyengültenek, úgy hogy azon szükséges költséget magunk tehetségünkől kipotolni elégtelenek vagyunk, ugyancsak amennyire jó Istenünk segét, segítségünket ezen szent végre meg nem vonjuk. Bátorkodtunk a méltóságos úrhoz és assz-

szonyhoz ezen levelünk által alázatosan folyomodni, kérvén alázatos bizodalommal, egy kevés vassal ecclesiánkot megsegélleni méltóztassanak, mely gratiájakat a méltóságos úrnak és asszonynak örökösön megháláljuk, a mint most is örökös tisztelettel maradtunk a méltóságos úrnak és a méltóságos asszonynak,

Kis-Sáros, 1 a Septembris 1791.

alázatos szolgái és az Úrban Atyjafiai:
a kis-sárosi unitaria ecclesia közönségesen.

Czím: Méltóságos Thoroczkó Sz. Györgyi Thoroczkai Mihály úrnak és néhai Thoroczkai Ferencz úr méltóságos özvegyének, stb.

Thoroczkó Sz. György.

S. o. miss.

LXXVIII.

1792. jún. 15. Lőrinczfalva.

Felsőmagyarsuki Suki László temetési meghívója.

Méltóságos Sógor Uram!

E világi minden dolgok, hogy magok végekre sietők s elenyészendők legyenek, bizonyítják a mindennapi példák. Erre mutat közelebbről az ezen nemes hazában sok századoktól fogva fennállott 'Suki törzsökös nemes familiának, a fíúágon Felső-Magyar-Suki 'Suki László kedves uram-bátyám, hat hetekig tartott súlyos nyavalyái után, ezen sok nevezetes változásokkal bővös 1792-dik esztendőben, Böjtmás hava 11-dik napjára virradó éjczakának négy és öt órai között, életé-

nek 51-dik esztendejében történtsomorú halála által esett elenyészése.

Kinek is meghidegedett tetemei utolsó tisztessége megadattatását, kedves atyámfiaival s jó uraimmal előre volt megegyezésből, határoztam ezen folyó 1792-dik esztendőben következő Sz. Jakab hava első napján reggeli kilencz órakor, Kolosváratt, az unitária ecclesia Belső-Közép-utczában (*így!*) levő isteni tisztelet helyén kezdetni, s két halotti tanításokkal véghezvitetni.

Mely is hogy annál nagyobb illendőséggel lehessen, a mlgs sógor urat, kedves néném-asszonnyal azon végre, a megnevezett helyen és üdőben megjelenni, alázatosan kérem és kívánván, hogy az Úristen minden szomorú változásoktól híven védelmezze, maradok a mlgs sógor uramnak,

Lörintzfalva, 15-dik Juny, 1792.

alázatos szolgálója, atyjafia
P. Horváth Susánna.

Czím: Méltóságos T. Sz. Györgyi Toroczkai Mihály
uramnak, stb. *Sz. Kocsárd.*

Gy. o.

LXXIX.

1792 decz. 12. előtt.

A tordamegyei unitáriusok kérése a hivatalokra történő jelöléseknél a vallások egyenjogúságát sértő mellőztetésük ügyében.

Méltóságos L. Báró, Főispány Úr! és Tekintetes Nemes közönséges Gyűlés!

Mind a Leopoldinum Diploma, mind hazánk törvénye, kegyelmes fejedelmeink s országunk végezései

azt tartják, hogy az unitaria religi6n l6v6k k6z6l is az alkalmas individuumok als6bb 6s fels6bb hivatalokra applicáltassanak, m6g penig a religi6k jussoknak egyenl6s6gekhez k6pest, az szer6nt candidati6kban is b6t6tessenek; m6gis 6rezz6k s6relm6nket, mert egy vice-isp6ny 6s szolgabir6 sorsossaink k6z6l e vil6gb6l kik6lt6z6v6n, azok helyiben a m6s k6t religi6kb6l assumáltattak. Most, mid6n a nemes v6rmegeye 6s mlgs f6isp6ny urunk, 6 nagys6ga affidati6ji ut6n v6rn6k consoltat6sunkot, 6gy tapasztaljuk, hogy ezen v6rmegeye fels6 j6r6s6ban f6bir6i, perceptori 6s viceisp6nyi hivatalokra nem is candidáltattunk, holott *G6l Zsigmond* marossz6ki r. perceptor Aty6nkfi6nak V. Szent Iv6nyon 6s M. P6terlak6n curi6i 6s elegend6d6 possessoriuma vagyon. *K6petzi S6ndor*, *6rkosi Antal*, *Szab6 Ferencz*, m6sok is jelen laknak, b6bir6 6s csak a szomsz6ds6gban lak6 possessorok sokan vadnak, a t6bbek k6z6tt *Iszlai Istv6n*, *S6ndor*, *K6li Nagy Mikl6s*, *J6zsef 6s L6rincz*, *Nagy J6nos*, *Balogh Gy6rgy 6s Istv6n*, a *Bel6nyesi 6s J6rmiak*, kik k6z6l minden candidati6kban tan6ltathatn6nak subjectumok; de ha nem voln6nak is, egy v6rmegeye l6v6n az als6 circulus a fels6 circullussal, ottan penig elegend6d6 sz6mmal l6v6n, lehet suple6lni, mely m6s v6rmegey6ben is nem 6jts6g, de a tekintetes nemes v6rmegeye is *Mih6tz Antal* urat k6t helyre is candidati6ban kitette, holott a v6rmegey6ben nem lakik. Ezekre n6zve:

inst6lunk al6zatosan nagys6godnak 6s tkts nemes v6rmegey6nek, m6lt6ztassanak k6z6l6nk is minden hivatalokra az egyess6gre letett hitek szer6nt is individuumokat candid6lni 6s meger6sítés v6gett a Fels6ges k. Gubernium 6ltal a Fels6ges udvarnak is aj6nlani. Addig is penig, minthogy se szolgabir6, se

rectificator-commissarius közülünk csak egy is nincsen, ezen gyűlés alkalmatosságával szolgabíró et rectificator-commissariusokat, a minthogy nagyságod és a nemes vármegye 1790-be, májusba, 1792. ugyan májusba tartott közönséges gyűlésekben affidáltak, illendő számmal beiktatni, ezen alázatos kérésünket pedig per extensum magok jegyzőkönyvekbe béíratni, és a candidatióval együtt a Felséges királyi Gubernium által a Felséges udvarhoz felküldeni, nekünk pedig jó válaszok mellett kiadni ne terheltessenek, maradván nagyságodnak és a tkts nemes közönséges gyűlésnek, alázatos szolgálói, Atyjafiai, a nemes Torda vármegyében lévő unitáriusok, kik jelen vadnak magok és a jelen nem lévőknek is képekben:

<i>Szent-Királyi József</i>	<i>Komjátszegi István</i>
<i>Sz.-Királyi András</i>	<i>Veres János</i>
<i>Alsó Járai Pápai Sándor</i>	<i>Árkosi Antal</i>
<i>Ifj. Pápai Sándor</i>	<i>Szabó Ferencz</i>
<i>A. Rákosi Fodor Tamás</i>	<i>Gálffi József</i>
<i>Sárdi Simén György</i>	<i>Szekely János</i>
<i>Sz. Istváni Gál Zsigmond</i>	<i>Székely Márton</i>
<i>Iszlai Iszlai István</i>	<i>Ajtani István</i>
<i>Iszlai Sándor</i>	<i>Szigeti Csehi Sándor</i>
<i>Káli Nagy Miklós</i>	<i>Szigeti József</i>
<i>Nagy József</i>	<i>Törös Márton</i>
<i>Köpetzi Beniamin</i>	<i>Köpetzi N. Mihály</i>
<i>Köpetzi N. Pál</i>	<i>Pál Márton</i>
<i>Abrudbányai Nagy Mihály</i>	<i>Csipkés Boldizsár</i>
	<i>Székely István</i>
	<i>Gál Ádám.</i>

Hátán: Pr. 12-a Decembris, 1792. A méltóságos l. báró főispány úrhoz és a tkts nemes Torda vármegye közönséges gyűléséhez, — alázatos instantiájok a ne-

mes Torda vármegyében lakó és békés unitariusoknak közönségesen.

S. o. okl.

LXXX.

1792. decz. 14. Iszló.

Az iszlói unitarius egyház a magyarósi reformátusoktól temploma megújítására ajándékkul fákát kér.

Ajánljuk mindenkori kész szolgálatunkat magyarósi venerabilis ref. ecclesia tagjai Kegyelmeteknek.

Végső romladosásra hanyatlott templomunkat megújítani kívánván, nagyobb fájait hiszem az itt való erdőkből pótolhatjuk, de gerendák s szarúfáknak való fiatalok dolgából nagyon szűkölködünk. Minthogy pedig kegyelmeteket s megyéjeket megáldotta az Úr hasznos szálas erdővel, bővséges sugárfákkal, tehát biztatván Sz. Lukács evangelista amaz igéi evangéliumának tizenegyedik része, negyvenegyedik versében: A mivel bővölködtök, adjatok alamizsnát, folyamodunk mi is ebbeli szükségünkbe az ott lévő reformata anyaszentegyházhoz és tagjaihoz és kérjük, hogy az Isten házához mutatni szokott jótéteményeket ne vonják meg tőlünk is, hanem annak számára néhány gerendának és szarúfának való fákát adni ne terheltessenek, megtekintvén azt, hogy nem magános ember segítségére, hanem templom számára esnék a jótétemény. Ha, kik pedig netalántám vagy egy, vagy más tekintetből ellenkeznének kérésünk betöltésében: igazítjuk azokat az Apostolok cselekedetéről írott könyv tizedik része harmincznegyedik és harminczötödik

verseire, hol az iratik: Felnyitván pedig Péter az ő száját, monda: Bizonnyal megesmértem, hogy nem személyválogató az Isten, hanem minden nemzetségben, a ki féli őtet és igazságot cselekszik, kellemetes néki. És Szent Jakab apostol közönséges levelének második része, kilenczedik versére, hol így szól: Ha pedig személyt válogattok, bűnt cselekesztek. Légyenek ezek így írva, mindazonáltal, ha ezen mostani kérésünk megvettetik is, minden zúgolódás nélkült fogjuk szenvedni, ha pedig jótéteményeket mutatják, mi is tőlünk kitelhetőken viszontogolni kívánjuk és egyszersmind szíves megköszönésünk mellett megyénk jegyzőkönyvében örök emlékezetül béíratni fogjuk. Várván jó válasszakat, ajánlja szolgálatját Kegyelmeteknek és a sz. ecclesiának,

Iszló, 14-ik Decembris, 1792.

az Iszlai Unitaria Ecclesia.

Czím: A magyarósi becsületes communitásnak adasék becsülettel.

I. o. miss.

LXXXI.

1793. jan. 16. Berekeresztúr.

Belényesi György levele Iszlaí Sándornak.

Kedves Sógor Uram!

Mindeddig nem tudósíthatám kedves sógor uramat a kívánt fák iránt való progressusomról, de dat cito, si dat bene. A közlőbb elmúlt héten levén Magyaróson, a homagium letételek alkalmazosságával, feles emberekkel közlöttem az úr, sógor uram és az ecclé-

sia írásban tett kérésiket, sőt fel is olvastam. Annak alkalmatosságával igértének nro 20 szálat, az akkor ott meg nem jelent személyekre nézve pedig a falu nótáriusa kezénél hagyván az instantiát, fogadása szerint, falúgyülésében az elmaradottakkal is közölvén, nem vonták meg a jótéteményt, a minthogy az ígéret szerint 34 szátra ment az szarúfák és gerendák száma, melyről való specificatiót in acclusu küldem is. E felett magam is egy pár fát jó szívvvel adok ugyan magyarósi erdőmből; melyeknek vecturáztatásokban sem a magyarósiak, sem én nem succurálhatunk, mivel az egész télen magoknak sem tudtak fát takarítani, sem magok szükségekre, sem adósságokban. Én is magam részéről a vecturában nem szolgálhatok, ökröt nem tartván, magam szükségemre sem provideálhatok; az adósaim pedig ökrötlenek; hanem más módot ebbe nem gondolhatván, bizonyos jó embereit két szánnal oda küldvén, azok, vagy az ígérő gazdák levágván, egy-két nap a falúba mind bétakaríthatják s consequenter sógor uraméknak feles emberei lévén, még azok mellé lehet kapni segítséget Vadadban, Búzaházán, Sz. Mártonban és Csíkfalvában az unitárius atyafiak között; egyszersmind aztán lehetne elvitetni, előre a fák bétakarításakor megintézvén, hány szán, vagy szekér viheti el. Ezek felett: ha elegendők nem lenének a fák és ha még tudhatom, Torboszlóban is jó szívvvel elmegyek s szép kérésemre, tudom, ott is lehet nyerni valamit. Vajki jó lenne, ha sógor uram maga nem sajnállaná annyi üdőt nyerni magának, hogy jelen lehetne Magyaróson, a fáknak oda bétakarításokkor; hamarább és frissebben esnék a dolog. Hátha némelyek magok is béhoznák a faluban magok ígéreteket; ezt javallanám is a sógor úrnak, ha a vice-szeredai székre

menetele nem akadályoztatná, melynek terminusát épen nem tudhatom, hanem csak zúgását hallom. Sem jelentést, vagy parancsolatot iránta még eddig nem vettem. De a sógor uram bizonyosodott azon v. szék terminusáról, kérem méltóztassék tudósítani; eddigelő jó eleve eljött azon v. szék terminusáról a rendelet, vagy parancsolat, most pedig nem jött. Az urakat, kedves sógor uraimékat az ifjú aszszonnyal egyetemben midőn feleségemmel együtt alázatosan tisztelnők, állandóúl maradtam kedves sógor uramnak,

B.-Keresztúr, 10. Januarii, 1793.

igazszívű alázatos szolgája

Belényesi György.

Czím: Spectabili domino domino *Alexandro Iszlai*
de eadem etc *Iszló.*

Ajánlom kedves sógor uraiméknak Káli Tit. *Nagy* Miklós és ifj. *Nagy* József uraméknak ezen levelemnek iszlai sokadalmazó emberek által leendő megküldését. E felett kérem méltóztassék ezen ember által genuine tudósítani a szeredai v. szék terminusáról, mert csak zúgását hallom, de semmi parancsolatot nem láttam. Kedvesen veszem.

Belényesi György.

I. o. miss.

LXXXII.

1793. márcz. 18. Torda.

Sárdi István levele Thorotzkay Mihálynak.

Méltóságos Úr! régebben közelebbről, most pedig távoljabbról is jó Patronus Uram!

Imé ezen leveletem megvívő eddig volt kedves szolgatársam már két esztendőktől fogva a tordai

nemes unitária ecclesiában, innen tisztességes kilépése után áll a mlgs úr külső szolgálatjára, kit én a mint még előre is bátorkodtam a mlgs úrnak minden tekéntben reccommendálni, úgy most is ajánlok kegyes úri gratiájában, úgy reméllem, hogy a mlgs úrnál léjendő szolgálatja nem leszen sem én nékem qua reccommendatornak, sem a mlgs úrnak, qua principaliának kárára, s gyalázatunkra, kit ha méltóztatik az úr maga kezeihez szoktatni, reméllem kévánt czélját benne elérheti. Isten adja, hogy mind az úrnak, mind a szolgának lehessen egyik a másikban teljes contentuma. Úgy tudom, hogy a mlgs úrnak a múlt esztendőben is jó borai termettek Hunyadvármegyében, melyekkel néhai üdők en a felföldeket is vidámította pénzért a maga rendén s ingyen az hol illett. Melyre nézve én is bátorodom a mlgs urat azon instálni, hogy felhozatott, vagy hozatandó boraiból a javában méltóztassék az úr, ha csak egy darabbal is, engemet, árának kifizetése mellett részeltetni, mellyel nem egyébire volna czélozásom, mert magam italát oly erős borokkal nem kívánom kipótolni, hanem csak arra, hogy a múlt esztendón, mind szükön, mind gyengén termett borunkból asztalomat tartván, fordúlna azon feljül valami, a mivel azt a mit kell vala disstráhalnom, ha annyéra lett volna, pótolhatnám; és ebben ha nékem Kotsárdról méltóztatik az úr deferálni, alázoson megköszönöm és tudósítását elvárván, Kotsárdon azonnal tisztelni fogom, addig is maradván a mlgs aszszony és hozzátartozandó kedveseinek alázosos tiszteletek mellett a mlgs úrnak,

Tordán, 18. Martii 793.

alázatos szolgája
Sárdi István, m. p.

Czím: Illustrissimo domino, domino *Michaeli Torotzkai*
de T. Sz. György etc.

Guraszáda.

S. o. miss.

LXXIII.

1794. ápr 16. Kolozsvár.

Lázár István püspök ünnepi ajánlólevele Thorotzkay
Mihálynak*), Ürmösi József legátus deák részére.

Méltóságos Főcurator Úr!

Nagyon sajnálva értettem a méltóságos úrnak
újonnan történt betegségét, melyből az Úristentől gyó-
gyulást s ezáltal a méltóságos úrnak s méltóság s egész
úri házának s kedveseinek megörvendeztetését s üd-
vességes inneplést szívemből kívánok! Mely inneplésre
nézve kibocsátottam [a] méltóságos úrhoz s tölem tisz-
teltetett méltóságos úri ház[ához] *Ürmösi József* neve-
zetű deákunkat, oly re[ménységgel], hogy az általa
lehetséges belső szolgálat[ot... endő] szent innepeken
véghez vigye a m[éltóságos úr par]ancsolatja szerint.
Azért is ajánlván ö[t a méltosá]gos úr szokott kegyes-
ségében, mély tisztelett[el] maradtam a méltóságos
Főcurator Úrnak,

Kolozsvárt, 16-dik április, 1794.

alázatos szolgája
Lázár István, m. p.

S. o. miss.

*) A levél borítékja elveszett.

LXXXIV.

1796. jún. 28.

Lázár István püspök levele Thorotzkay Mihálynak.*)

Méltóságos Főcurator Úr!

Nagytiszteletű jó mlgs Uram!

Válaszló levelét a mlgs úrnak alázatosan tisztelvén, sajnáson értettem annak foglalatjából terhes foglalatosságait; ellenben pedig örvendeni fogom, hogyha azok zsinati közönséges gyülekezetünkben való menetelében, vagyis először azon gyülekezetben s abból a borvízre menni feltett igyekezetében a mlgs úrnak hathatós akadályok nem léendenek, tudván aztat, mely igen szükséges volna a mlgs úr ezen igyekezetének tökéletesíthetése, mind közönségünk résziről, ennek mostani környülállásaihoz képest; mind pedig a mlgs úr maga tulajdon egészségére nézve. Örvendeztetett, megvallom a mlgs úr azon jelentése is, melyet a mester leányiskolabeli examenje iránt tenni méltóztatott, a minéműt én is valójában óhajtanám több mester atyafiaik felől is venni. Szíves köszönését a mlgs úrnak az enyimek velem együtt alázatos tisztelettel viszonyítják, egyező szívességgel óhajtván egész mlgs úri házában mindenekben teljes és tökéletes megörvendeztetését. Azonban pedig állandóan vagyok a mlgs főcurator úrnak,

Kolosvárt, 28. Junii, 1796.

alázatos igaz szolgája
Lázár István, m. p.

S. o. miss.

*) A levél borítékja elveszett.

LXXXV.

1797. jan. 30. Kolozsvár.

Lázár István püspök levele Iszlai Istvánnak.

Spectabilis Domine, Domine mihi dilectissime!

Szeretettel tiszteltem a tkts úr hozzám utasított levelét; de igen beteges állapotomban, mely sokakban volt akadályomra. Ugyancsak valamint ennek előtte, úgy mostan is voltam szorgalmatoskodással az iránt, hogy az úr célját secundálhassam, de bizony eddiglen abban mód nem volt; arról bizonyos lehet az úr, hogy ha lehet adnunk valakinek, egy is az úrnál elsőbb nem leszen. Egy helyre volna reménységünk, hogy a capitalist kifizetnék, mely ha úgy leszen, én az urat azonnal tudósítom. Azonban szíves köszöntéssel tisztelvén a mlgs ifjú aszszonyt s egész úri házat, vagyok állandóúl praetitulatae spectabili dominationi vestrae,

Claudiopoli, 30. Januarii, 1797.

humillimus servus

Steph. Lázár, m. p.

Czím: Spectabili domino, domino *Stephano Iszlai*
de eadem etc. *Iszló.*

I. o. miss.

LXXXVI.

1797. júl. 31. Torda.

Balla József levele Iszlai Istvánnak és Sándornak.

Tekintetes Urak, nékem igen jó T. Patronus Úrain!

Tisztelettel vettem a tks uraknak hozzám utasítani méltóztatott leveleket, melyre az én nehéz kör-

nyúlállásaimhoz képest így válaszolhatok: Én a synodale szent consistorium rendelkezésének mindenkor mindenekben engedelmeskedni kötelességemnek tartom és ennél fogva az iszlai tiszteletes ecclesiában lévő papi szolgálattól magamat el nem vonhatom; de mint-hogy vacantiában való vettetésem után azon kellett igyekeznem, hogy élelemre valót keressek magamnak s hozzám tartozóimnak, azért rész szerént Bányonban, rész szerént pedig Dombón vettettem, s a míg azokat bé nem takarítottam, kasban lévő törökbúzámot le nem veretem s több ki sem írható bajaimat nem igazítom: a tekintetes uraknál való megjelenésre terminust nem tehetek. Igyekezem mindazonáltal, ha ottan-ottan eléforduló betegségem engedi, mentől hamarább megjelenni; addig pedig bátorodom jelenteni, hogy én szerékér iránt nem fogok a tks uraknak alkalmatlankodni és mivel a feleségem két fiacskánknak rész szerént taníttatásokért, rész szerént gyógyíttatásokért Tordán marad, nékem pedig még Dombón lévő feles portékáimnak s kevés gabonámnak Tordára leendő által költöztetésekért és egyéb okokért ottan-ottan Iszlóból Dombóra, onnét Tordára kelletik utaznom, azért az iszlai papnak járandó szokott fizetést nem kívánhatom, hanem egyedül a tks urak kegyes gratiájokra bízom magamat, csak azt instálván, hogy mikor ott mulatok nekem s lovamnak eledelem lehessen, midőn a tks uraknak kedveseit tisztelném maradtam a tekintetes uraknak,

Tordán, 31-a Julii, 1797.

alázatos szolgája

Balla József, m. p.

Czím, külön boritékon: Tekintetes Iszlai Iszlai István és Sándor uraknak stb.

Iszló.

LXXXVII.

1798. febr. 2. Kolozsvár.

Pákey József levele Iszlai Istvánnak.

Tekintetes Urak [alázato]san tisztelendő jó Uraim!

Tiszteltem leveleket a tkts uraknak, és accedálván a főconsistoriumnak favora s a v. bágyoni ecclesiának is consensusa tiszteletes Balla uram mellett tett intercessiójok foganatos lön a tkts uraknak. Isten segélje a tkts urakot más szegény legény mellett téendő pártfogásra is. Engemet a tkts urak méltóztassanak ezután is parancsolatjokkal megtalálni; szívesen szolgálok, amiben erőm engedi. Consoláltatott pedig tiszteletes *Balla* uram atyja mellé káplányúl a bágyoni ecclesiában lött rendeltetésével. Helyében a tkts urakhoz rendeltetett vadadi cantor *Sz. Györgyi* József ő kegyelme lévitának, kinek kötelességül tétetett tanítani is. Szegény *Iszlai* György mellett ír a consistorium a héten a Guberniumba, biztatni kell tehát, ne hogy megtántorodjék. Ezek után maradok a tekintetes uraknak,

Kolosv. 2-dik Februarii, az 1798-dik esztendőben

alázatos szolgálója

Pákéj Pákéy József, m. pr.
profes[sor.]

Czím: Tekintetes Iszlai *Iszlai István* úrnak stb.

Iszló.

LXXXVIII.

1798. decz. 22. Nyáradgálfalva.

Szentiványi László marosszéki alkirálybíró rendelete az iszlói falusbíráknak és esküdteknek az iszlói régi unitárius templom ellopott mennyezet-deszkáinak ügyében.

Iszlai tkts *Iszlai* Sándor úr referálja, hogy a régi unitarium templomnak festékes mennyezetdeszkáinak nagyobb részét, úgy a tisztelt úrnak házából is némely portékákat valakik gonoszúl elloptanak volna, melyre nézve committáltatik az iszlai fungens falusi bírának és hiteseknek, hogy vévén ezen írásomat, töstént felkelni és mind az ellopatott mennyezet deszkáit, mind pedig egyéb házi portékáit Iszlai uraknak házról-házra szorgalmatosan és egész igyekezettel felkeresni tartsák mulhatatlan kötelességeknék sub poena constitutionis és akár találjanak meg valamit azon elorzott portékák közül, akár ne, engemet tudósítani el ne mulassák; úgy arról is, ha valaki netalám a bírát maga házához a keresés végett be nem bocsáttaná s ennélfogva magát a portékáknak nálla létéről gyanússá tenné. Iszlai urak magok fogják a bírának az elveszett házbeli javaik iránt a specificatiót általadni.

Ny. Gálfalva, 22-a X-bris, 1798.

Szent-Iváni László, m. p.
v. k. bíró.

LXXXIX.

1799. nov. 10. Kolozsvár.

Lázár István püspök levele Iszlai Istvánnak.

Tekintetes Úr, nékem tkts jó Uram!

Szeretettel vettem leveléből a tekintetes úrnak, értvén azon' célját, mely szerént nevezetesebben nagyobb úrfia jobb móddal folytatható taníttatására való intézéssel az iszlai nemes ecclesiában a papi hivatalra, az úrfi tanítására alkalmas ifjú papot, még pedig ha találtatnék itteni kollegyiomunkban olyas ifjú, tehát praecise deákat kívánna általam rendeltettetni. Ehez képest én végét várván az itteni rövid szünetnek, kívántam megtenni az iránt a próbát kollegyiomunkban, vajjon lehessen-e abban a deákok közül olyast találni, aki a professorok ítélete szerént alkalmas lévén mind a papi hivatal vitelére, s mind az úrfiai haszonnal való tanításokra, önként, erőltetés nélkül vállalja azon spártát? Még pedig ezen próbatételben kívántam nevezetesen használni, az én ítéletem szerént egy papságra szándékozó s készülő ifjúra nézve, azt a legnagyobban mozdítható okot is, hogy az úrfinak tanításáért a tkts úrtól kész asztal offeráltatik és így ennél fogva (ami különben egy ifjú tanítónak a legterhesebb gondja volna) nem kelletik arról gondolkodnia s gondoskodnia, mit kellessék ebéden s mit vacsorán ennie, hanem eztet legkisebb gondoskodás nélkül, még pedig igen tisztességesen consequatván, az egész papi bért egyéb végekre meggyűjtheti s hasznosan fordíthatja a maga papi hivatala tárgyaira a készületet az úrfi tanítása mellett, legjobb móddal megteheti; de mégis

az első deáktól fogva inclusive a negyvenedikig is egyet se lehet találnom, aki az ajánlott spártát elfogadja, most indultakat pedig arra rendelni, ha szinte valamelyik gorombául ajánlaná is arra magát, valamely tekintetből épen nem lehetne, jó lelkiisméret szerént. Melyekhez képest én az úrfi haszonnal s előmenetellel lehető taníttatására való tekintetből, mindeneknek előtte eztet javallanám a tkts úrnak, hogy nagyobb úrfiát bocsássa ki maga úri házából valamelyik jó tanítóhoz műhelyben, a melyik t. i. leginkább fog az úrnak tetszeni a milyennek én a közelvalóság tekintetéből tarthatom keresztúri gymnasiumunkat; annyival is inkább a midőn ezen gymnasium rectorát s professorát tudom lenni egy igen értelmesen tanítani tudónak, a kitől és a kinek suspectiója alatt egy jó indúlatú privatus praeceptortól annyira vitettethetik az úrficska, hogy ha őtet az úr maga házában három esztendőben még taníttatja is akármelyik s akármilyen pappal, azon egész idő alatt nem mégyen annyira, mint amott egy esztendő alatt, s mégis fundamentoma is tanulásának jobban készítettik a gymnasiumban, mintsem a háznál lehetséges. Egy szóval, ha az úrfiát igazán szereti s jövődöbeli boldogságát taníttatás által eszközölni kívánja, én ajánlom a mindjárt irtain mód szerént való taníttatást; annyival is inkább pedig, minthogy aztat gondolni teljességgel fundamentomosan nem lehet, hogy iszlai papnak egy jól készült deákot lehessen kapni, a kire kedves úrfiát mind a jó erkölcsökben s mind a fundamentomos tanulásban bátran lehessen bízni a manuducáltatása végett. Hogyha pedig ezen én intimatumom nem fog a tkts úrnak tetszeni, én jobbnak tartanám a sz. lászlai fungens mestert bízni arra a tkts úrnak, hogy az iszlói

papságra magát resolválja úgy, hogy az úrfiait is a parochiális házhoz maga mellé vegye, csak ebédre járván onnan véle fel a tkts úrhoz s vacsorára, a mikor az idő környülállásai engednek. Ezen mester atyafit azért merem bátran ajánlani, hogy én tanolásabeli tehetőségére nézve olyannak tartom, a milyent ma egyenesen a collegiumból egyet se találunk, a ki az iszlai spártát önként vállalja. Hogyha pedig ezen mester atyafit arra vennie a tkts úrnak nem lehet, ezen történetben nem látom módját, hogy hogy lehessen az iszlói papságbeli ürességet a főconsistorium előtt kipótolni, hanem akkor egybegyűlvén mindenünnen a differentiák, találunk módot a papság kipótolására. Melyekhez képest méltóztassék a tkts úr választást tenni a megírtam planumok közül s engem ezen választás felől bizonyossá tenni levele által, melyet várván, midőn egész úri házát szíves köszöntéssel tisztelném, állandóul vagyok a tkts úrnak,

Kolosvártt, 10-dik 9-bris, 1799.

szíves tisztelője s szolgája

Lázár István, m. p.

Czím: Spectabili domino, domino Stephano Iszlai de eadem, etc.

Iszló.

I. e. miss.

XC.

1799. decz. 15. Kolozsvár.

Lázár István püspök levele Simén Györgynek.

Spectabilis ac Magnifice Domine, Domine mihi singulariter Colendissime!

Szeretettel tisztelvén hozzám és rep. consistoriumunkhoz utasított levelét a tkts úrnak, aztat e mai

napon közöltem a tit. consistoriummal és ez meg is íratta maga válaszát ezen alkalmatosság által a tkts úrnak úgy, mint a kollegyiomunk kasszájának biztosa, vagyis administratora, feltévén abban, miként légyen megköttetve a főconsistorium végezésinél fogva, a tkts úr kérésének teljesíthetésére nézve. Én közöltem a tkts úr levelét tkts *Szentiváni* Sámuel úrral is, közöltem mlgs főcurator *Horváth* Ferencz úrral is, épen Zsukra küldvén le in copiis tegnap; de a tkts urak se voxolhattak egyebet, mint a mit cancellista *Bedő* urannak qua currentis mensis küldött levélben megírtunk vala a főconsistorium végezésinél fogva. Melyekhez képest, ha a főconsistoriumnak idejéig, mely 25-a et sequentibus Januarii anni futuri 1800. itten Kolosvárt tartatik, nem találkoznék senki is, aki az egész summát betégye; s a jószágot a szerént általvégye, akkorrá lehet a tkts úrnak magának is személyesen megjelenni a főconsistoriumban, melyben fog is hivattatni mlgs főcurator *Horváth* Ferencz úr levele által és annak alkalmatosságával egyenesen terjeszthetni mostani kérését a főconsistorium eleiben, melynek vagyon activitása arra, hogy maga ezelőtti végzését, ha a környülállások engedendik, megváltoztassa s annál fogva az úr kérésének deferáljon; úgy mindazonáltal, hogy csak maga a capitalis maradjon fenn; de hogy az interes és költség is kapitalisúl fordíttassék, e teljes lehetetlen, a salarissal restantiában lévő feles számú fizetések mián. Különben azt is nehezen hinném, hogy a mlgs exequata aszszony sokáig engedje használni valakinek azon jószágot. Továbbá ezeknek jelentése mellett, midőn a mlgs ifjú aszszonyt is mély tisztelettel köszöntem, sum constanter

praetitulatae spectabilis ac magnificae dominationis
vestrae,

Claudiopoli, 15-a, X-bris, 1799.

obligatissimus servus
Steph. Lázár m. p.

Czím, külön borítékon: Spectabili ac magnifico
domino *Georgio Simén* de Sárd, etc.

Sárd.

S. o. miss.

XCI.

1800. jún. 4. Alsóilosva.

Simén György meghívója az alsóboldogasszonyfalvi
zsínatra.

Tekintetes Úr!

Eleinknek a sz. egyházi dolgok igazítására bizott
jó rende szerént, esztendőnkét [kétszer] esni szokott
generale, közönséges consistoriumunk vagy zsinati
gyűlésünk ezen most folyó esztendő Sz. Iván hava
28-dik napján ületetni az Keresztúr-fiúszéki megyék
között alsóboldogasszonyfalvi megyébe határozottatott,
s hová most is közönségünknek dolgai igazgatására
az urat is bizodalmason hívom s azon gyökerezett
reménységgel a tkts úrnak,

A. Ilosva, 4-dik Junii, 1800.

köteles szolgája

P. Horváth Ferencz, m. p.
főcurator.

Czím: Tkts úrnak Saárdi *Simén György* úrnak, stb.

Hivatalból.

G. Sz. Király.

S. o. miss.